

Adobe
Photoshop
Lightroom **3**

Lr

Diashowtól testreszabásig

Dr. Pétery Kristóf

Mercafor
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN: 978-963-607-633-7

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2010
© Mercator Stúdió, 2010

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
Tel/Fax: 06-26-301-549
Mobil: 06-30-305-9489
e-mail: info@akonyv.hu

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ	6
DIASHOW KÉSZÍTÉS	11
Improvizált bemutató	11
Összetett bemutató	12
Bemutatósablonok használata.....	13
A diashow összeállítása	15
A diashow beállítása.....	16
Általános beállítások.....	17
Elrendezések.....	18
Felülírások.....	18
Háttér beállítása	23
Bevezető és záró dia	25
Lejátszás beállításai	25
A diashow lejátszása	27
A diashow exportálása.....	28
Az exportált gyűjtemény lejátszása	29
WEBGALÉRIA KÉSZÍTÉS	33
A webgalériák típusai.....	33
Webgaléria-beállítások	35
Oldalinformációk.....	35
Színösszetevők	37
Megjelenés	38
Képek publikálása.....	43
NYOMTATÁS	45
Elrendezési sablonok.....	45

Nyomtatási beállítások.....	51
Áttekintő lap nyomtatási beállításai	51
Képcsomag nyomtatási beállításai	53
Lap- és nyomtatóbeállítások.....	56
A nyomtatás végrehajtása	57
TESTRE SZABÁS.....	59
Általános beállítások.....	59
Alapbeállítások	61
Külső szerkesztő beállítása	62
Fájlkezelés beállítása	64
Felhasználói felület beállítása.....	66
Azonosító lap beállítása.....	67
A kétmonitoros környezet	68
Beépülők beállítása	69
A PROGRAM MENÜSZERKEZETE	71
File (Fájl) menü.....	71
Edit (Szerkesztés) menü.....	76
Library (Könyvtár) menü	81
Photo (Fénykép) menü	86
Metadata (Metaadat) menü	91
Develop (Képjavítás) menü	93
Slideshow (Diavetítés) menü	94
Play (Lejátszás) menü	95
Print (Nyomtatás) menü.....	96
Web menü	97
View (Nézet) menü	98
Window (Ablak) menü.....	103
Help (Súgó) menü	106
GYORSGOMBOK.....	108
Library modul gyorsgombjai.....	108
Nézetbeállítás parancsai	108

Osztályozás gyorsgombjai.....	109
Jelölő parancsok.....	109
Célgűjtemény gyorsgombjai.....	109
Fényképezés parancsai	110
Panelvezérlés gyorsgombjai.....	110
Develop modul gyorsgombjai	111
Szerkesztőparancsok	111
Kimeneti parancsok	111
Navigációs parancsok	112
Nézetbeállító parancsok	112
Üzem mód-beállító parancsok	112
Célgűjtemény gyorsgombjai.....	113
Slideshow modul gyorsgombjai	113
Diavetítés parancsai	113
Megjelenítés parancsai.....	114
Üzem mód-gyorsgombok	114
Célgűjtemény gyorsgombjai.....	114
Print modul gyorsgombjai	115
Nyomtató parancsok.....	115
Megjelenítés parancsai.....	115
Megjelenítés + parancsai.....	115
Felhasználói felület parancsai	115
Üzem mód-gyorsgombok	116
Célgűjtemény gyorsgombjai.....	116
Web modul gyorsgombjai	116
Web gyorsgombok.....	116
Nézet parancsai.....	117
Üzem mód-gyorsgombok	117
Célgűjtemény gyorsgombjai.....	117
Felhasznált és ajánlott irodalom	118

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

A grafikus programok a képkezelés és tárolás szempontjából két csoportra oszthatók. A vektorgrafikus szoftverek az ábrázolás során a képet alkotó alakzatokat matematikai egyenletekkel írják le, ebből adódik az az előny, hogy az ilyen képek korlátlan mértékben nagyíthatók és kisebb helyet foglalnak el, hátrányuk, hogy fényképek kezelésére nem alkalmasak (bár ma már léteznek hibrid rendszerek is). Ezzel szemben a rasztergrafikus kép pixelekből áll, és az állományok a kép minden egyes képpontjának színét és egyéb jellemzőit eltárolják. E tárolási és feldolgozási mód előnye, hogy minden egyes képpont külön szerkeszthető, így fényképek feldolgozására, retusálására kiválóan használható, hátránya viszont az, hogy ezek a képek sokkal nagyobb lemezterületet foglalnak és a számítógép memóriájának méretével szemben is igényesebbek, ugyanakkor az ilyen képek minőségromlás nélkül csak korlátozottan nagyíthatók.

A rasztergrafikus programok közé tartozik az Adobe Systems Incorporated cég Photoshop nevű programja, amely egyfajta etalon a képfeldolgozással és grafikával foglalkozók körében, ugyanakkor azonos szintű konkurenciával alig rendelkezik (a fejlesztő honlapja: www.adobe.com). Ezzel a szoftverrel szinte mindenféle képfeldolgozással kapcsolatos probléma megoldható. A programban korábban többféle újítás jelent meg, amelyet előbb vagy utóbb a konkurens programok fejlesztői is átvettek. Ezek közé tartozik a rétegek kezelése (amikor a kép jellemző részeit különböző rétegekre helyezük, és rétegenként módosítjuk), vagy a beépülők, azaz a „plugin”-ek használata (ezek egy külön könyvtárban helyezkedő, esetleg más fejlesztőtől származó, speciális funkciójú fájlok, külön programok, amelyek betöltés után beépülnek a Photoshop program menürendszerébe).

A képek rétegenkénti kezelése azért előnyös, mert a rétegekre helyezett objektumokat a kép más rétegeinek módosítása nélkül

változtathatjuk meg, tartalmukat önállóan mozgathatjuk. A rétegeket átlátszóvá tehetjük, közöttük különféle csoportosítási és egyéb műveleteket végezhetünk, sorrendjüket másíthatjuk, rajtuk külön-külön más grafikus szűrőt alkalmazhatunk stb.

A beépülők is szabvánnyá váltak, ezeket szintén használják más retusáló programok. A legtöbbjük egyfajta grafikus szűrő, a szaknyelvi zsargonban „effekt”, de készültek, fájlátalakító, védjegykezelő pluginek is. A grafikus szűrők a kép kijelölt részén vagy az aktuális réteg tartalmán hajtanak végre valamilyen látványosak műveletet. Ezeket a szűrőket néhány másik programban (például az Adobe Illustrator, CorelDraw, Corel Photo-Paint, Paint Shop Pro szoftverekben) is használhatjuk.

A Photoshop a nyomdai előkészítés és képfeldolgozás legelterjedtebb programja. Külön érdekesség, hogy már az 5.0-ás változatot is lefordították magyar nyelvre. 2002-ben jelent meg a program 7.0-ás, 2004-ben CS (8.0), majd 2005-ben CS2 (9.0), 2007-ben CS3 (10.0), 2009-ben CS4 (11.0), 2010-ben CS5 (12.0) változata. E programoknak is csakhamar megjelent a magyar nyelven lokalizált változata.

Ez a képszerkesztő program az egész világon szabvánnyá vált a Macintosh és a PC platformon egyaránt. A program kezeli a CMYK színmódot is, ezért jól használható a dokumentumok nyomdai előkészítésére is.

A Photoshop professzionális felhasználók számára készült, ennek megfelelő az árfekvése és bonyolultsága is. Sikerein felbuzdulva az Adobe megjelentette a nagyközönség számára is (árban és összetettségben egyaránt) elfogadható Photoshop Elements programot, amelynek 9. változata éppen idén jelent meg. Ennek leglényegesebb eltérése a „nagy” változattól, hogy a CMYK színmódot nem kezeli, a képeket csak RGB módban dolgozhatjuk fel, ami viszont magáncélokra tökéletesen megfelelő. Emellett elérhetünk sok olyan eszközt, amellyel vektoros objektumokat, szövegeket helyezhetünk a képre. Az Elements után megjelent az Express változat is, amely interneten keresztül elérhető és a fentieknél jóval kevesebbre képes.

Ezek a programok mind mélyen megváltoztatják (vagy legalábbis képesek erre) az eredeti fényképeket, ezt pedig egyes nívós fotópá-

lyázatokon már nem engedik. Ezért is találták ki a Photoshop Lightroom programot, egy valóságos digitális sötétkamarát, amelynek most érkezünk el második verziójához. Ezt a programot az Elements és a „nagy” Photoshop közé pozicionálták. Erőssége a fényképezőgépek nyers (raw) formátumának feldolgozása, vagyis az utómunkák mellett a kép eredetijének sérülése nélküli, vagy minél kisebb károsodással járó javítása, amelyhez már helyi javító eszközt, ecsetet is használhatunk, ugyanakkor teljesen hiányoznak azok az eszközök, amelyek új raszteros vagy vektoros objektumokat hoznak létre. Az ilyenek készítésére alkalmas programokhoz viszont az átjárást biztosították.

A Lightroom ugyanakkor nem kezeli a CMYK színteret, a képek legfeljebb 512 MB (65000 pixel) méretűek lehetnek, bár a TIFF formátummal kapcsolatban a sugó szerint 2 GB méretig el lehet menni. Emellett a program nem támogat több a Photoshop által minden további nélkül kezelt formátumot (például az Adobe Illustrator fájlokat).

A program fő funkcióit öt csoportba sorolták, amelyek a digitális képfeldolgozás állomásainak, mérföldköveinek felelnek meg:

- ◆ A **Library** (megjelenítés) csoportba tartozik a képek importálása, rendszerezése, megtekintése, keresése, gyors szerkesztése, amely műveleteket általában megtehetjük csoportosan, vagyis képek kötegeinek felhasználásával.
- ◆ A **Develop** (szerkesztés) csoport eszközeivel a **Library** filmzalagján kiválasztott, csaknem 200 lehetséges formátumú kép egyikét szerkeszthetjük. A képmódosító eszközökkel utólag állíthatunk a fehéregyensúlyon, az expozíción, a színtelítettségen, a színegyensúlyon, az árnyékos és fényes területek egyensúlyán, a tónusgörbén, élesíthetünk, zajt szűrhetünk, korrigálhatjuk a fényképezőgép optikai hibáit, 8 színcsatornán állíthatunk...
- ◆ A **Slideshow** (diabemutató) részben a megnyitott, kiválogatott katalógus tartalmából diavetítést tarthatunk. Ekkor a projektoron vagy a számítógépen vetített képeket felirattal, árnyékkal, kerettel, sőt aláfestő zenével kiegészítve vetíthetjük.
- ◆ A **Print** (nyomtatás) csoport eszközeivel a nyomtatóba helyezhető papír teljes felületét optimálisan kihasználó elrende-

zések, szerzői jogi információt hordozó vízjelek és más fontos információk kíséretében nyomtathatjuk képeinket.

- ◆ A **Web** csoport parancsai a kijelölt képekből készítenek HTML vagy Flash alapú, interneten azonnal közzétehető galériát. Ezt a műveletet is több sablonnal támogatják, szinte csak a képtömörítés módját és a képek mellett megjelenítendő feliratokat kell megadnunk

A Macintosh és PC platformon a program kezelése szinte teljesen megegyezik, a néhány eltérésre az adott helyen felhívjuk a figyelmet. Az egyik különbség az eltérő könyvtárszerkezet, egy másik eltérés a billentyűkombinációk használata. A PC-ken például a **Ctrl** billentyű nyomva tartása szükséges egyes funkciók kiváltásához, míg a Macintosh rendszereken ennek a **Command** (⌘), illetve az „Alma” billentyű felel meg.

A szoftver munkakörnyezete egyszerű, interaktív, a felhasználói felületet mindenki könnyen átalakíthatja úgy, hogy a legjobban segítse a hatékony munkát. Ez a kötet az általános gyorsjavítás (amelyet a *Képszervezés és gyorsjavítás* kötetben tárgyaltunk), a részletes képfeldolgozás eszközének (a **Develop** modulnak a *Képjavítás* kötetben) ismertetését követően, a diasorozatok készítésével, a nyomtatással, webgalériák létrehozásával és a program testre szabásával foglalkozik.

Az ismeretlen szavakat, kifejezéseket általában első előfordulásuk helyén mutatjuk be, magyarázzuk. A magyar kifejezéseknél igyekeztünk következetesen alkalmazni a lokalizáció eredményeit is.

Az itt leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Macintosh OS, vagy a Windows operációs rendszer alapfokú ismerete. Könyvünk alapjául egy Windows 7 rendszeren futó 3.2 verzió szolgált. A program megbízhatóan működik a Windows XP, Windows Vista operációs rendszeren is.

A papír alapú – hagyományos – könyvek kezelési módja némiképpen módosul az elektronikus könyvet „forgatók” számára. Ez a könyv az ingyenes Acrobat Reader 5.0, Adobe Reader, illetve Adobe e-Book Reader segítségével olvasható. Akinek nincs ilyen programja, az letöltheti többek közt a www.adobe.com webhelyről is. Az ilyen típusú könyvek igen előnyös tulajdonsága, hogy a képernyőn

megjeleníthető a tartalomjegyzék, amelynek + ikonjaival jelölt csomópontjaiban alfejezeteket tartalmazó ágakat nyithatunk ki. A tartalomjegyzék bejegyzései ugyanakkor ugróhivatkozásként szolgálnak. Ha egy fejezetre akarunk lépni, akkor elegendő a bal oldali ablakrészben megjelenített könyvjelző-lista megfelelő részére kattintani. Sőt az ilyen könyvek teljes szövegében kereshetünk.

A Photoshop Elements programokkal kapcsolatos korábbi könyveinkkel azonosan, most is három, téma szerint jól elkülöníthető kötetben ismertetjük a szoftver 3. változatával kapcsolatos tudnivalókat (a Photoshop CS programokról 4 kötetes sorozatot és „bibliát” is kiadtunk). Így nemcsak kisebb méretű, de olcsóbban letölthető állományokat adhattunk közre, ami különösen a felhasználók szerint szintén fontos szempont.

Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni (beleértve a tartalmi pontosságot és a mondanivalót tükröző formát), ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2010. október

Köszönettel

a szerző.

DIASHOW KÉSZÍTÉS

A diashow, vagy vetítettképes bemutató már régóta a fotósok kedvelt megjelenési formája. Még híre-hamva sem volt a digitális fényképezőgépeknek, képfeldolgozásnak, amikor már egyszerű, vagy szinkronizált több diavetítős bemutatókat tartottak. Ezek természetesen a diafilm képek vetítését jelentették.

Manapság a diavetítésekhez olyan eszközöket használhatunk, amelyekről korábban álmodni sem reméltünk. Ilyen a számítógépen lejátszható, akár írásvédetten elmenthető és hálózaton, vagy CD, DVD lemezeken terjeszthető bemutató, vagy a professzionális, projektoros megjelenítés. A diashow, azaz a bemutató már a számítógépen kísérezéssel is ellátható.

A Lightroom 3 újdonsága, hogy a kész diabemutatót elmenthetjük *H.264 MPEG-4* formátumú, azaz *.mp4* videofelvételként is. Az előző programváltozatban csak *PDF* formátumba, illetve *JPEG* formátumú képekbe menthettük a diasorozatot. Az *.mp4* videofelvételként mentés előnye, hogy szabadon és platformfüggetlen módon terjeszthető, vagyis lejátszásához nincs szükség a Lightroom szoftver telepítésére. Az ilyen videofelvétel lejátszható például az Adobe Media Player, Apple Quicktime, vagy a Windows Media Player 12 programokkal.

Improvizált bemutató

A legegyszerűbb a diashow improvizáció, ami nem más, mint a kijelölt képek automatikus levetítése a képmegjelenítő ablakban úgy, hogy közben a paneleket kikapcsoljuk, illetve elhalványítjuk. Az ilyen bemutató közben – a beállítástól függően – a képmegjelenítő ablak alatt látszik a filmszalag, és rajta követhető a vetítés előrehaladása.

A bemutató indítható már a **Library** modulból is a **Window** menü **Impromptu Slideshow** parancsával, vagy a **Ctrl+Enter** billentyűkombinációval. A bemutatót az **Esc** billentyűvel fejezzük be.

Összetett bemutató

A fenti eljárás csak diavetítés-szerűen mutatja be a katalógus képeit. Most nézzük meg, hogyan készíthetünk olyan diavetítést, amelynek lejátszásához nincs szükség a Photoshop Lightroom programra, tehát az így elkészített anyagot publikálhatjuk, illetve legálisan lejátszhatjuk olyan számítógépeken is, amelyre a Photoshop Lightroom programot nem telepítették fel. A diaszorozatot megtekinthetjük a számítógép képernyőjén, de készíthetünk védett PDF dokumentumot is, ahol beállíthatjuk a nyomtathatóságot, vagy előállíthatunk videó CD-n (televízió) lejátszható, vagy éppen elektronikus postán keresztül másokkal megosztható anyagokat.

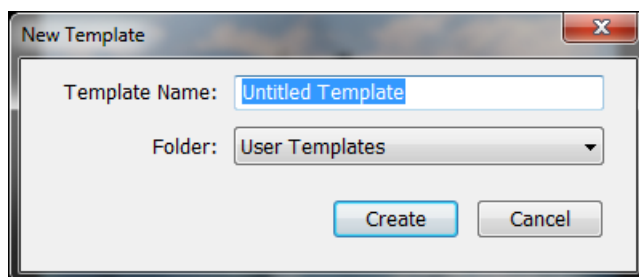
1. ábra. A bemutató-készítő modul képernyője

A bemutató-készítő **Slideshow** modul képernyője az 1. ábrán látható. A bal oldalon a **Preview** (Előkép), **Template Browser** (Sablon-

böngésző), valamint a **Collections** (Gyűjtemények) panelt érhetjük el. A képek és sablonok kiválasztásához is segítséget nyújt a **Preview** panel. A **Template Browser** elmentett diavetítés-beállításai, vagyis a sablonok felett mozgatott kurzorral megjeleníthetjük a mintaablakban az aktuális dia képét úgy, hogy azon a sablon beállításai érvényesülnek. Ha tetszik, amit látunk, kattintással alkalmazzuk a diabemutatót.

Bemutatósablonok használata

A program tartalmaz néhány előre beállított sablont (*.lrtemplate fájl), amelyeket a *Lightroom Templates* mappában találunk, de saját sablonokat is készíthetünk a **Template Browser** panelnév melletti + ikonra kattintva (lásd a 2. ábrát). A megjelenő párbeszédpanel első mezőjében adunk nevet a sablonnak vagy mappának, a következő listában adjuk meg, hogy sablont (*User Templates*) vagy mappát (*New Folder*) hozunk létre

2. ábra. Saját sablont vagy mappát hozunk létre

Új mappát létrehozhatunk a **Slideshow** menü **New Template Folder** parancsával vagy a **Ctrl+Shift+N** billentyűkombinációval, új sablont készíthetünk a **New Template** parancssal vagy a **Ctrl+N** billentyűkombinációval is.

A sablonok tehát az aktuális beállítás tárolásával jönnek létre azal a céllal, hogy megkönnyítsék az alább ismertetett bonyolult beállítások alkalmazását. A fentiek szerint létrehozott saját sablonnal többféle műveletet végezhetünk (lásd a 3. ábrát). A **New Folder** parancssal szintén új mappát hozhatunk létre, a **Rename** parancssal utólag új nevet adhatunk a felhasználói sablonnak.